

paulus
school

Omgangs- en gedragsprotocol

hoe zorgen we voor sociale veiligheid in en om de school
en wat we doen tegen- en ter voorkoming van pesten

Inleiding

Dit omgangs-gedragprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind pest of wordt gepest. In dit protocol gaat het over het begrip pesten, over de werkwijze in de school om preventief pesten te voorkomen, over wat u van de leerkrachten mag verwachten en wat de school van u verwacht en over wat we doen wanneer het toch mis gaat.

Waarom dit protocol?

'Vaardig de wereld in!' is de missie van de Paulusschool. Ook op sociaal en emotioneel vlak is het belangrijk dat kinderen zich competent voelen en ervaren dat ze iets goed kunnen; dat het zich sociaal verbonden weet, zich geaccepteerd voelt, erbij hoort, initiatieven neemt en met anderen samenwerkt. We willen kinderen een veilig en gestructureerd pedagogisch klimaat bieden waar zij zich veilig, gewaardeerd en gerespecteerd voelen.

Pesten komt op iedere school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en serieus en zorgvuldig willen aanpakken. Het is daarbij van belang dat alle leerlingen, ouders, directie en leerkrachten zich betrokken voelen bij de aanpak van een pestprobleem. Met elkaar moeten we ervoor zorgen dat er op school een veilig klimaat heerst. Een middel daarvoor is het opstellen van dit protocol dat door alle betrokkenen wordt onderschreven, uitgedragen en nageleefd.

Op de Paulusschool wordt gewerkt met de Kanjertraining. De kernwoorden van de Kanjertraining zijn: vertrouwen, rust en wederzijds respect, sociale redzaamheid, ouderbetrokkenheid, burgerschap, gezond gedrag en duurzaamheid. Kanjertraining gaat over het bevorderen van onderling vertrouwen in groepen. Vertrouwen is de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale veiligheid en een prettig schoolklimaat.

Doelen

Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)

Leerlingen, leerkrachten, directie en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

Begripsomschrijving

Plagen en pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dat plagen meestal gebeurt in het zicht van de volwassene en pesten vaak achter de rug van volwassenen om. Daarom weet een leerkracht of ouder zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen de school en de ouders enerzijds en dat de kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving gepest wordt.

Plagen gebeurt vaak met humor, wordt bedoeld als een grapje. Het stopt wanneer iemand zegt dat het niet meer leuk is. Gaat het door dan kan het pesten worden of als pesten worden ervaren.

Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld.

'Is het je bedoeling om de ander pijn te doen?'

De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen wanneer een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

Het team van de Paulusschool is zich bewust van de ernstige gevolgen die diverse vormen van pesten met zich mee kan brengen en hanteert daarom maatregelen ter voorkoming en bestrijding van pestgedrag. De basis ter voorkoming van pesten is het (preventief) inzetten van lessen uit de sociaal-emotionele methode Kanjertraining, het kinderen aanleren (en toepassen) van de geldende afspraken in het pestprotocol en de aanpak van grensoverschrijdend gedrag (zie protocol grensoverschrijdend gedrag). Verder hanteren we de vijfsporenaanpak wanneer sprake is van pesten.

Kanjercoördinator en vertrouwenspersoon

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader of moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving gepest wordt. Wij leren kinderen dat ze dit altijd met hun eigen leerkracht kunnen bespreken. Daarnaast leren kinderen dat als ze liever met een andere leerkracht praten, dat ook mogelijk is. Ze kunnen dan terecht bij onze vertrouwenspersoon Yvonne van Rookhuizen en/of bij onze Intern begeleider Myrthe Kooij. Zij zijn aanspreekpunt voor leerlingen, maar ook voor ouders en personeelsleden, als het gaat om pesten op school.

Als de school signalen krijgt over pesten, zal dit altijd met de ouders van de betrokken kinderen worden besproken. Een goede samenwerking tussen school en ouders is cruciaal, zowel voor de pesters, als voor de kinderen die gepest worden.

Wat doet de Paulusschool aan preventie?

Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school onderscheid tussen onvermogen en onwil:
  - 6a. Is er sprake van onvermogen dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
  - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer gedaan worden op begrip van de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook 'de eigen gang' mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).

8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

De Kanjerafspraken

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds maar ook omdat het gewoon hoort bij een prettig en veilig klimaat op school. Daarom vinden we het belangrijk de kinderen het volgende mee te geven:

- Dat we elkaar vertrouwen en elkaar helpen
- Dat niemand de baas speelt
- Dat we samen plezier hebben
- Dat je je niet zielig gedraagt (slachtofferrol)

Het uitgangspunt is dat ons gedrag ook prettig is voor de ander. Als dat niet zo is (want het voelt onveilig voor een ander, je speelt de baas of je leerkracht vindt het niet grappig), dan stop je daarmee. De leerkracht zal hier actief op inspelen als dit gebeurt zodat het kind leert om zich positiever te gedragen.

De school zet middels de Kanjertraining in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school 'de baas/het gezag' en de ouders zijn dat thuis.

Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de Paulusschool zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. In gesprek met kinderen (en ouders) wordt de voorwaarde gehanteerd dat binnen de kaders van de Nederlandse wetgeving veel mag zolang je rekening houdt met elkaar: jij hoeft je niet onveilig te voelen door het gedrag van de ander, en die ander hoeft zich niet onveilig te voelen door jouw gedrag. Kortom: je gedraagt je.

Houdt een leerling zich niet aan deze omgangsafspraken, dan wordt dit besproken met het kind en als het gedrag niet verbetert, wordt dat besproken met ouders. In dat gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken die goed is voor het eigen kind, andere kinderen, de leerkracht, de school en de buurt.

Petten / rollen

Bij de Kanjertraining horen ook petten die staan voor het gedrag dat de kinderen vertonen. Het is de bedoeling dat kinderen zich bewust worden van hun eigen gedrag en dat ze voor bepaald gedrag kunnen kiezen.

- Witte pet / Tijger
De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen, maar weet ook wanneer het tijd is om weg te lopen.
- Rode pet / Aap
Neemt niemand serieus ook zichzelf niet. Hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en hij/zij versterkt hierdoor het gedrag van de vogel.
- Gele pet / Konijn
Heeft een negatief zelfbeeld. Hij/zij komt niet voor zichzelf op of voor anderen en loopt liever snel (bang) weg.
- Zwarte pet / Vogel
Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. Hij/zij laat dat aan anderen voelen. Alle anderen deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.

We willen met de Kanjertraining bereiken dat alle kinderen zich gaan gedragen als een witte pet. Elk met zijn eigen karakter als basis.

Ieder schooljaar wordt gestart met de Kanjerweek. Na de kerstvakantie gebeurt dit opnieuw in aangepaste vorm.

Twee keer per jaar, in november en april, worden de vragenlijsten en het sociogram afgenomen. Deze worden geanalyseerd en van daaruit worden eventuele stappen ondernomen op individueel- of groepsgebied en kan er een gesprek met ouders plaats vinden.

Naast de wekelijkse lessen en/of activiteiten bij de Kanjertraining werken we met de Persoonlijke doelen. Deze zijn: samenwerken, respect, moraliteit, communicatie, doorzettingsvermogen, bedachtzaamheid, onderzoek, aanpassingsvermogen. Deze worden in de groep besproken en toegepast en ook rond de persoonlijke doelen vinden activiteiten en assessments plaats.

Vanaf groep 5 krijgen de leerlingen mediawijsheid met als belangrijk onderdeel 'veilig internet'. Dit wordt in de hogere groepen herhaald waarbij in groep 7 en 8 social media specifiek wordt besproken.

In het kader van de Gezonde school en het thema Welbevinden wordt Schooljudo aangeboden. Dit vindt plaats in de eerste weken van ieder schooljaar.

Pleinwachten observeren goed hoe kinderen met elkaar spelen. Waar ruzies zijn wordt dit opgelost met de desbetreffende kinderen. Als dit niet in één pauze opgelost kan worden, meldt de pleinwacht dit bij de eigen leerkracht.

Wat doet de Paulusschool als pesten wordt gesignaleerd?

Rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar zo komt het niet over. Daarin wijkt een kind niet af van veel volwassenen. Als zo iets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd.

Omdat leerkrachten (en ouders) niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen.

In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren rechtop te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: "Ik vind dit vervelend. Wil je ermee stoppen?" Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een maatje/buddy). Daar gaat de leerling niet zeuren, maar zij gaan samen iets anders doen. Als het op die manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester.

Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het waren 'benzine' aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepest, maar ook de omstander.

Op welke manier corrigeert de leerkracht op school?

Bij een conflict kiest de school voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haat gerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurderige aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoeling van het kind.

Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken?

Is het niet jouw bedoeling? Doe het dan anders.

Is het wel jouw bedoeling, dan doe je dat effectief, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.

Wat als het vervelende gedrag / pesten niet stopt?

Vijf-sporenaanpak

De Paulusschool hanteert de volgende aanpak wanneer sprake is van pestgedrag. Middels de vijfsporenaanpak pakken we het pestgedrag aan. Hierbij wordt aan alle facetten en betrokkenen van het pesten aandacht besteed. De betrokkenen zijn: het gepeste kind, de pester(s), de ouders, de groepsgenoten en het IKC. De aanpak hanteert de volgende sporen:

Spoor 0: Het kind zelf is aan zet

Op het moment dat het kind wordt geplaagd of gepest en hij/zij vindt het vervelend, dan is de afspraak op de Paulusschool dat het kind:

- Tegen het andere kind zegt wat hij niet leuk vindt: "Ik vind het niet leuk dat je .... zegt en ik wil dat je daarmee stopt." "Stop hou op" is niet voldoende.
- Blijft het doorgaan, dan herhaalt het kind nogmaals dezelfde boodschap en loopt vervolgens weg naar een maatje. Het kind blijft rustig, 'eigen baas' en gaat verder met iets anders (negeert het vervelende gedrag).
- Gebeurt het nogmaals, dan mag het kind naar de leerkracht. Dit noemen we geen klikken. De leerkracht dient op dat moment in te grijpen, wetende dat deze stappen genomen zijn door het kind en dat de pester niet stopt.

Spoor 1: Het gepeste kind steunen

Dat wil zeggen:

- Luisteren naar wat er gebeurd is.
- Het probleem van het kind serieus nemen, wetende dat de ander niet is gestopt.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan die oplossingen.
- Zorgen voor vervolgesprekken.

Vaak gaan spoor 1 & 2 gelijk op.

Spoor 2: De pester(s) steunen

Dat wil zeggen:

- Aan de pester de opdracht geven te stoppen met het gedrag dat de ander niet leuk/prettig vindt, omdat...(leg uit)
- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent. Stel vragen als: "is het jouw bedoeling de ander te kwetsen/ verdrietig te maken/ pijn te doen? Vindt de ander het leuk? Wat is de afspraak als je ziet dat de ander het niet leuk vindt? En hoe maken we het veilig voor elkaar in de klas en school/opvang?"
- Het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- Als nodig in gesprek gaan met beide 'partijen' om tot een oplossing te komen
- Zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als leerkracht daaraan gaat doen
- Grenzen stellen en die consequent handhaven (als kind meegaat in gemaakte afspraken gaat het goed, gebeurt dit niet dan volgen consequenties, dit vertel je ook als leerkracht)
- Het kind helpen zich aan regels en afspraken te houden
- Zorgen voor vervolgesprekken met pester en gepeste

Spoor 3: De ouders van het gepeste kind en de ouders van de pester steunen

Dat wil zeggen:

- Ouders die zich zorgen maken serieus nemen
- Ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen
- Ouders betrekken bij de aanpak (en methodiek van school) en hen actief vragen dit te steunen (zowel de pester als gepeste)
- Met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken
- Zo nodig met ouders overleggen of deskundige hulp voor het kind wenselijk is om in te zetten (bijvoorbeeld een weerbaarheidstraining of sociale vaardigheidstraining)

Spoor 4: De andere kinderen betrekken bij de oplossing van het pesten

Dat wil zeggen:

- Directie en IB betrekken en mee laten denken over de situatie
- Met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin
- Uitleggen welke rol en verantwoordelijkheid 'omstanders' hebben voor de veiligheid van de groep: benzine geven aan vervelende motortjes (als voorbeeld).
- Met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossingen en hun rol daarin (negeren + actief benoemen wat moet stoppen en weglopen)

Spoor 5: Als instelling de verantwoordelijkheid nemen

Dat wil zeggen:

- De Paulusschool neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en grensoverschrijdend gedrag en ontwikkelt een duidelijk beleid en acteert hierop actief (ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid)
- Als pesten niet stopt, grensoverschrijdend gedrag blijft plaatsvinden, dan gaat het 'protocol grensoverschrijdend gedrag' in werking
- De school zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en trachten het pesten in de eigen groep te herkennen, bij signalen van kind(eren) en/of ouders aan te pakken.

Noteren

Op het moment dat er gesprekken worden gevoerd waarin specifieke afspraken worden gemaakt tegen pesten/ grensoverschrijdend gedrag met het kind (en/of ouders), wordt hier door de leerkracht een korte notitie van gemaakt in ParnasSys.

Contact met ouders

Wanneer het vervelende gedrag of het pesten niet stopt is het tijd voor een volgende stap (bij spoor 3).

Er wordt binnen de organisatie contact opgenomen met de intern begeleider of directie die kan ondersteunen of bijstaan. Er wordt contact opgenomen met de ouders(s) van het kind en zij worden uitgenodigd voor gesprek. In contact met de ouders wordt verteld wat het probleem is en wat de bedoeling van hun kind lijkt te zijn. Aan ouders wordt actief gevraagd deze aanpak ook mede thuis uit te dragen naar hun kind.

Aanvullend: School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met het doel de problemen voor hun eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid moeten nemen en overleg voeren met elkaar, met het doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is.

Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder worden gepest als duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (fatsoensnormen), waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met verbaal of fysiek geweld worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Ouders onbereikbaar

Op het moment dat het (grensoverschrijdende) gedrag niet stopt en het lukt niet om ouders te bereiken terwijl dit nodig is, wordt de leerling (tijdelijk) de toegang tot de klas ontzegt. Dit gebeurt na overleg met directie/IB. Kern van deze laatste aanpak is dat het risico op manipulatie van de leerling met de andere klasgenoten verkleind wordt. De leerkracht stuurt de ouder dan een mail met de informatie en het verzoek terug te bellen. Dan wordt (telefonisch) een afspraak gemaakt tussen leerkracht en de ouders met het doel gezamenlijk tot een oplossing te komen, waarin de insteek is dat het gedrag van het kind zich niet meer voordoet. Uiteraard kan het kind dan weer plaatsnemen in de klas. Herhaalt het gedrag zich vervolgens nogmaals, dan wordt het grensoverschrijdend protocol in werking gesteld.

Wanneer ouders de school niet steunen

Wanneer ouders hun kind verdedigen en tevens weigeren mee te gaan in de afspraken van de school, dan wordt het kind in een andere groep of op een andere plek binnen de school geplaatst. De grens die we hanteren is: we houden ons aan de geldende afspraken van de school. Als dit gebeurt, wordt het grensoverschrijdend protocol ingezet.

Terugkoppeling vanuit de school of op initiatief van ouders

De leerkracht geeft een terugkoppeling na het ingaan van de nieuwe afspraken. De leerkracht neemt in ieder geval na enkele (2-4) weken opnieuw contact op met de ouders (telefonisch) en geeft de ouders een terugkoppeling van hoe het gaat met hun kind. Ook ouders zijn vrij om na een periode van ongeveer 2 tot 4 weken contact op te nemen met de groepsleerkracht om te horen hoe het gaat.

Wat verwachten we verder in gedrag van ouders naar de school en/of anderen toe?

- Ouders oefenen zich in zelfbeheersing. Dit betekent dat ouders niet het recht hebben andermans kind, een andere ouder of een leerkracht verbaal of fysiek te overdonderen/aan te vallen. Het wordt een (groter) drama als een ouder zich misdraagt in aanwezigheid van andere kinderen.
- Ouders spreken in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kind. Dat doet de school ook over ouders en uw kind. Kunnen ouders dat niet, dan vragen we ouders stil te blijven. Spreken ouders toch vanuit emotie en opwinding kwaad over een ander, op basis van vermeend onrecht dat is aangedaan, dan vragen we ouders daarmee te stoppen.
- Als ouders zich zorgen maken om het welzijn van hun kind, of het welzijn van andermans kind, dan overleggen de ouders dit met de leerkracht. Uitgangspunt daarbij is dat ouders in gesprek gaan met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor hen en hun kind, maar ook goed is voor de andere kinderen. De school is hierin de medestander van de ouders.
- Ouders kennen het verschil tussen overleg waarin zorg wordt gedeeld/een oplossing wordt gezocht en kwaadsprekerij/achterklap.
- Ouders onthouden zich van kwaadsprekerijen op internet of op het schoolplein. We gaan met elkaar om vanuit vertrouwen en gedragen ons.

Pestprotocol van de Paulusschool

Het pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordigers van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat men pestgedrag op school niet accepteert. De Paulusschool wil voor alle kinderen een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Procedure

1. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van deze gesprekken worden aantekeningen gemaakt in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het gepeste kind.
2. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. De directie wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de situatie. En kan de gegevens van de gesprekken terugvinden in het leerlingvolgsysteem.
3. Indien het probleem zich toch blijft herhalen overhandigt de leerkracht alle aanwezige gegevens aan de directie met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
4. De directie vraagt de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste gesprek betrokken worden. De directie gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
5. Indien het gedrag niet verbetert kan er een hulpvraag neergelegd worden bij de op school aanwezig leerlingcoördinator en/of een verwijzing plaatsvinden naar het Nuyens Instituut of naar externe hulpverleners.
6. Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken kan de directie overgaan tot bijzondere maatregelen: isoleren van de pester of een tijdelijk uitsluiting van het bezoeken van de lessen op school met een maximum van drie dagen (zie schoolgids).

Protocol grensoverschrijdend gedrag – Paulusschool

Aanleiding protocol

Een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van leerlingen en leerkrachten is het pedagogisch klimaat op school en sociale veiligheid in de klas. Een goed pedagogisch klimaat en een veilig gevoel draagt bij aan het van het welbevinden van leerlingen en leerkrachten en leidt tot goede leerresultaten en werkplezier.

In eerste instantie leren we kinderen goed en prettig met elkaar om te gaan middels de methode Vreedzame school, het pestprotocol en de bijbehorende school- en klassenafspraken die daaruit voortkomen. Als dit niet voldoende resultaat biedt en er is wel sprake van herhalend grensoverschrijdend gedrag, dan zijn we genooddaakt het 'protocol grensoverschrijdend gedrag' te hanteren. Hierin staan de vier stappen die we nemen om te garanderen dat alle kinderen zich op school veilig voelen en een optimale ontwikkeling kunnen doormaken. Eerst beschrijven we wat we verstaan onder grensoverschrijdend gedrag en vervolgens welke acties we in eerste instantie volgen.

(Herhalend) grensoverschrijdend gedrag

De school heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen. Maar het kan misgaan. Dat is niet erg. Het zijn leermomenten. "Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"

Wat kan grensoverschrijdend gedrag of wangedrag zijn?

Verbaal: vernederen, schelden, bedreigen, belachelijk maken, bijnamen geven, roddelen, briefjes rondsturen, bedreigen op internet, buitensluiten.

Fysiek: schoppen, knijpen, slaan, spugen, krabben, bijten, trekken, laten struikelen.

Materieel: stelen, onder kladden, verstoppert van kleding en/of spullen, spullen kapotmaken van een medeleerling of van school, fietsbanden lek prikken.

Als er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt

Als er grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt (wel of niet in combinatie met pesten), worden onderstaande acties ingezet. De meeste acties zijn onderdeel van de vijf-sporen aanpak bij het constateren van pestgedrag en zullen in de meeste gevallen doorlopen zijn. In het kort gaat het om de volgende acties:

- In bovenstaande situaties (zie voorbeelden grensoverschrijdend gedrag) gaat de leerkracht altijd eerst met het kind in gesprek om grenzen te stellen en afspraken te maken. Als het kind dit niet opvolgt, neemt de leerkracht contact met de ouders op (zie ook vijf-sporen aanpak uit het pestprotocol).
- De leerkracht neemt contact op met de ouders. Op basis van dit gesprek wordt het grensoverschrijdend protocol benoemd en wel/niet in werking gesteld. Zolang de ouders niet te bereiken en/of niet op school verschenen zijn, wordt deze leerling uit de groep geplaatst. De groep wordt beschermd tegen deze leerling.
- De school kan ouders adviseren contact op te nemen voor advies met een deskundige of Jeugdzorg.
- Het kan zijn dat ouders adviezen afwijzen en niet mee willen denken of werken aan een positieve oplossing. Als blijkt dat een aanpak noodzakelijk is voor verbetering, maar ouders niet actief meewerken aan een oplossing kan de school dit interpreteren als vorm van pedagogische verwaarlozing. De school kan dan bij daarvoor bevoegde instanties anoniem advies vragen en dit delen met ouders.
- Bij herhaling van wangedrag of het niet mee willen werken door ouders gaat de school over tot definitieve verwijdering (zie stappenplan hieronder).

Ter informatie:

- Voordat voor een kind in dit protocol in werking gaat, vindt er overleg plaats met IB en/of directie.
- Op het moment dat een incident zo ernstig is, heeft de school de vrijheid stappen in dit protocol over te slaan en versneld sancties op te leggen.
- Als het 'grensoverschrijdend protocol' ingezet moet worden voor een kind, wordt dit genoteerd in ParnasSys.

Hieronder volgen de stappen die in dit protocol gevolgd worden:

Stap 0: in de groep

Het pedagogische klimaat en de sociale veiligheid van de groep wordt niet bedreigd.

Stap 1: in de groep isoleren

De sociale veiligheid in de groep wordt bedreigd (dan spreken we over gedragingen die vallen onder grensoverschrijdend gedrag). De leerling krijgt een eigen werkplek en er worden specifieke omgangsnormen afgesproken. Bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken volgen maximaal twee waarschuwingen. De leerkracht bespreekt met het kind de afspraken die gelden in de klas/school.

Stap 2: buiten de groep

De leerling zit met eigen werk in een andere klas of andere plek in de school. Na maximaal twee uur is de leerling weer welkom in de groep. Ouders worden geïnformeerd door de leerkracht dat het kind zich niet volgens de schoolafspraken gedragen heeft en buiten de groep is geplaatst.

Stap 3: buiten de groep vervolg

Als stap 2 drie keer in één week is ingezet, dan wordt de leerling voor één hele dag uit de groep verwijderd. Als nodig volgt een gesprek met IB/directie en het kind. De leerling start 's morgens met eigen werk in een andere groep of op een andere plek in de school en blijft daar de hele dag. Dit wordt door de leerkracht gecommuniceerd met ouders. De volgende dag krijgt het kind een nieuwe kans.

Stap 4: time-out

Als stap 3 in één maand meer dan 2 keer is bereikt en er volgt een weer een overtreding (stap 1), dan volgt een time-out. Dit gebeurt na intern overleg tussen leerkracht en directie/IB. Ouders worden gebeld door de leerkracht en moeten hun kind komen halen. Op school volgt een kort gesprek met ouders en directie/IB. Ouders krijgen een brief mee. Het kind komt de volgende dag weer op school.

Stap 5: schorsing (zie protocol schorsen en verwijderen van Alberdingk Thijm Scholen)

Als na een time-out wederom grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt, maakt de directeur melding bij de directeur bestuurder van AT Scholen en vraagt toestemming voor schorsing. Na de melding en toestemming van de directeur bestuurder, wordt de leerling voor bepaalde tijd de toegang tot school onttrokken door de directie. De directeur bestuurder kan een kind voor een periode van ten hoogste een week schorsen. Daarbij

moet het bestuur aangeven wat de reden is voor de schorsing. Dat moet schriftelijk aan ouders bekend gemaakt worden. Het bestuur moet de Inspectie van het Onderwijs informeren over een schorsing voor een periode van langer dan een dag en daarbij de reden vermelden.

Stap 6: verwijderen leerling

Mochten voorgaande stappen allemaal geen effect hebben en het grensoverschrijdende gedrag blijft bestaan, dan gaat het protocol van Alberdingk Thijm Scholen verder in werking waarbij de school kan overgaan tot verwijderen van een leerling. De beslissing over verwijdering van een leerling ligt bij de directeur bestuurder van Alberdingk Thijm Scholen. De directeur bestuurder mag een leerling pas definitief verwijderen als het voldaan heeft aan zijn zorgplicht om een andere school te vinden die bereid is de leerling toe te laten en hierover constructief overleg heeft gevoerd met de betrokken ouders. Er moet in alle gevallen een nieuwe school voor de leerling gevonden worden.